

**С.Ж.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА
УНИВЕРСИТЕТІ**

**КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА**

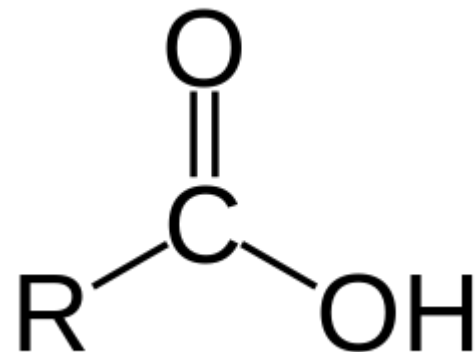
Карбон қышқылдарының препараттары: Аскорбин қышқылы, кальций глюконаты, натрий цитраты.

Тексерген: Тұрғынбаева А.
Орындаған: Сембай Перизат

Карбон қышқылы

R-COOH карбон қышқылдары карбоксильді топ деп аталатын, молекула құрамында -COOH топтасуы бар көмірсутектердің туындылары болып табылады.

Карбон қышқылдарының бөлінуі молекуладағы карбоксил тобының санынан және көмірсутекті қалдықтың табиғатынан тәуелді болады. Әдетте, карбон қышқылдарының класында карбоксил тобының туындыларын қарастырады.

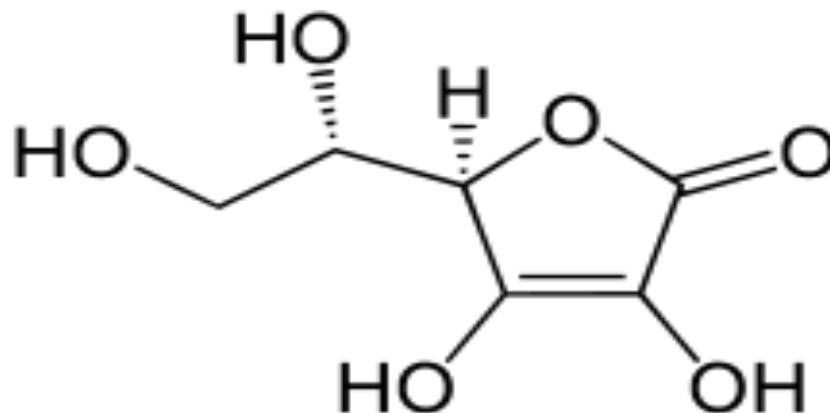
Карбон қышқылдарының жіктелуі:

- 1) Монокарбонды қышқылдар (қаныққан, қанықпаған, аренкарбонды);
- 2) Дикарбонды және поликарбонды қышқылдар (қанықпаған, қаныққан, аренди- және поликарбонды қышқылдар);
- 3) Карбон қышқылдарының функционалды туындылары (ацилгалогенидтер, ангидридтер, күрделі эфирлер, амидтер, имин эфирлері, амидиндер, тиоқышқылды және дитиоқышқылдар, пероксикарбонды қышқылдар, нитрилдер, изоциандар);
- 4) Құрамында әр түрлі функционалды топтары бар карбон қышқылдардың туындылары (гомогенкарбонды қышқылдар, гидроксикарбонды қышқылдар, аминкарбонды қышқылдар, оксикарбонды қышқылдар);
- 5) Формальды түрде карбон қышқылдарының туындыларына жатқызуға болатын көмірқышқылының туындылары.

Аскорбин қышқылы

(С витамині) - адам мен жануарлар организмдеріндегі тотығу-тотықсыздану процестерін реттеп, организмнің түрлі ауруларға қарсы тұру қабілетін күшейтетін, суда еритін витамин. Аскорбин қышқылы өсімдіктер мен кейбір жануарлар организмдерінде түзіледі. С витаминінің адам организмінде жетіспеуі құрқұлақ ауруына шалдықтырады.

Табиғатта таралуы

С витамині едәуір мөлшерде жас жемістерде, көкөністерде кездеседі. Итмұрын, шырғанақ, қарақат, шетен, бұрыш құлмақ, лимон, апельсин, алма жемістері осы витаминге бай. Жануар тектес өнімдерден С витамині бауырда, сүтте, қымызда болады.

Емге қолдану

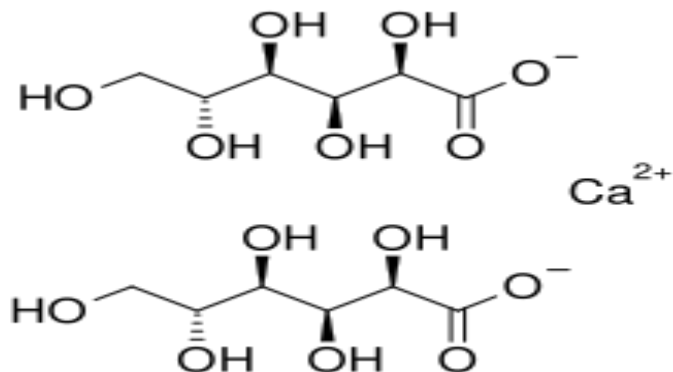
Аскорбин қышқылы медицинада өте кең пайдаланылады:

С-авитоминозда, гиповитаминозда, тұмау, грипп науқастарында, қан аққанда, жұқпалы ауруларда, бауыр, жүрек дерттерінде, Аддисон ауруында, сүйек сынғанда, дистрофияда тағы басқа патологиялық процестерде С витамині ұнтақ, таблетка, драже түрінде және ампулада шығарылады.

Кальций глюконаты

Ақ ұнтақ немесе түйіршіктелген кристалды. Суда еритін, алкоголь мен эфирде іс жүзінде ерімейді.

Фармакологиялық қолданысқа

Кальций глюконат, Ca²⁺ жүйке импульсінің, қаңқа және тегіс бұлшық қысқаруын, миокард қызметін, сүйек қалыптастыруын, қан ұюын аяқтау үшін қажетті тапшылығын құрайтын препарат

Емге қолдану:

Мерзімді сал түрлі көздері, гипопаратиреоз, паренхиматозды гепатитті, улы бауырдың зақымдануын, нефрит, эклампсия, экссудативті қабыну үдерістерін, терінің бұзылуын. Аллергиялық аурулар және дәрілік аллергияның емдеуінің қосымша құралы ретінде. Қосымша өкпе кезінде қан қысқышты, асқазан-ішек, мұрын, аналық қан ретінде және магний тұздары, қымыздық қышқылы және оның еритін тұздарын уландырғыш ретінде пайдаланады.

Натрий цитраты - Лимон қышқылы $\text{Na}_3\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$ натрий тұзы. Натрий цитраты тұзды-қышқыл дәмі бар. Бұл мүмкіндік цитраты, сілтілік және сілтілік жер элементтері (мысалы, натрий цитраты және кальций) үшін олар «қышқыл тұздары» кейде лимон қышқылы ретінде белгілі. Натрий цитраты негізінен ерекше дәм береді. Дәмдеуіштер немесе консервант ретінде пайдаланылады

Натрий цитраты желатин десерт сияқты кейбір азық-түлік, қышқылдығын бақылау үшін пайдаланылады.

Натрий цитраты кофе машинада қышқылдығын бақылау үшін пайдаланылады.

Натрий цитраты сияқты цистит ретінде несеп-жыныс жүйесінің инфекциялары, кезінде ыңғайсыздық кеміту үшін пайдаланылатын, ол перифериялық бүйрек ацидоз қышқылдықты төмендетеді, сондай-ақ осмос реттеуші (айдағыш) ретінде қолданылады.

Ерітіндідегі натрий цитраты жануарларды қолдан ұрықтандыру бойынша ұрығын жібіту үшін орта құрамдас бөлігі болып табылады.

5% ерітінді түрінде натрий цитраты арқылы эритроциттердің шөгу жылдамдығын анықтау кезінде пайдаланылады.

Натрий цитраты аммоний иондарының анықтауда компоненті ретінде аналитикалық химия қолданылады.

4% ерітінді ретінде натрий цитраты бар антикоагулянт ретінде донорлық қанның аппараттық компоненттері жеткізу қолданылады.

